

Problematisk skolefravær

De fleste barn og unge går på skolen frivillig og uten problemer. Det er likevel noen som har vansker med å komme seg på skolen. Eleven kan være borte hele dagen, eller deler av skoledagen.

Det fins mange grunner til at barn og unge ikke klarer å gå på skolen. Det kan skyldes problemer på skolen, som mobbing, faglig eller sosial tilkortkomning, bråk i klassen, stadig skifte av lærere eller manglende tilrettelegging. Det kan også være angst, depresjon, søvnvansker, vansker i samspillet mellom barn og foreldre, eller andre vansker i hjemmet. Stress og traumatiske opplevelser spiller også en rolle.

Barn som vegrer seg for å gå på skolen har det vondt. De kjenner seg ofte uvel; kan ha vondt i magen, kvalme og hodepine.

Når kan problematisk skolefravær oppstå?

Problematisk skolefravær kan oppstå gjennom hele den skolepliktige alder. Det er en økt risiko i forbindelse med skolestart og overganger, som for eksempel fra barneskole til ungdomsskole, eller etter ferier, helg eller sykdom.

Oppmøtevanskene begynner vanligvis i det små; - med fravær i

noen timer, deler av dagen eller enkelte dager. Ofte blir fraværet mer tydelig på ungdomsskolen, når forventningspresset øker.

Det er viktig å merke seg at barn og unge som har skolevegring, ikke unnlater å møte på skolen fordi de ikke vil, eller ikke har foreldre som stiller opp. Foreldrene føler seg ofte maktesløse.

Hver dag teller!

Å være hjemme fra skolen er uheldig på flere måter. Det kan fort oppstå en ond sirkel der sosial isolering, faglige hull og bekymringer bidrar til at det blir vanskeligere og vanskeligere å gå på skolen. På denne måten blir fraværet en viktig opprettholdende faktor i seg selv. I følge Jo Magne Ingul viser forskning at konsekvensen av fravær er kumulativ (2016). For hver dag eleven er borte fra skolen øker mengden risikofaktorer som gjør det vanskeligere å komme tilbake på skolen. Uavhengig av årsak er det viktigste å få eleven tilbake på skolen.

Informasjon og samarbeid

1. Informasjon om hvordan skolen møter elever med bekymringsfullt fravær må være lett tilgjengelig for alle.
2. Skolens ledelse må gå grundig gjennom fravær rutiner med personalet ved oppstart av hvert skoleår.
3. Informasjon om rutiner og fravær skal gis på første foreldremøte på høsten.

Kommunikasjon mellom hjem og skole er viktig. Et godt samarbeid er nødvendig for vellykket tilbakeføring til skolen, og oppnås best ved en åpen, praktisk og løsningsorientert holdning.

PPT (Pedagogisk psykologisk tjeneste), helsesøster og andre aktuelle instanser er viktige samarbeidspartnere i saker der elever har et problematisk skolefravær. Ta tidlig opp bekymring på skolens tverrfaglige samarbeidsarena.

Tiltak på skolen

Gode rutiner for registrering og oppfølging av fravær er nødvendig for tidlig avdekking. Kunnskap om psykiske vansker, struktur og forutsigbarhet i klassen, kombinert med eventuell individuell tilrettelegging er viktige faktorer på skolen for å kunne forhindre utvikling av alvorlig skolefravær.

Forhold ved skolen som kan skape vansker for eleven må bearbejdes. En må se på det fysiske miljøet, klassemiljøet, faglig tilrettelegging og skolemiljøet generelt. En må også se på elevens situasjon og utarbeide konkrete tiltak som evalueres jevnlig. Det er viktig å skape trygghet, og det bør jobbes med å etablere en god relasjon mellom kontaktlærer og elev.

Viderehenvisning

Dersom barnet /ungdommen har psykiske vansker, og kommunale tiltak ikke hjelper, skal det henvises til barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP).

Barnevernstjenesten skal sikre at barn og unge ikke lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling. Ved skolevegring kan barnet og familien ha behov for, og god nytte av, hjelpetiltak gjennom barnevernstjenesten. Foreldre kan selv ta kontakt for å få hjelp, gjerne i samarbeid med skolen.

Prosedyrer for registrering og oppfølging av elevfravær i grunnskolen

1. Alt fravær skal registreres av kontaktlærer. Faglærer skal melde fra til kontaktlærer.
2. Foresatte skal melde fra til skolen ved alle typer fravær (også timefravær) fra første fraværsdag.
3. Kontaktlærer skal ta kontakt med foresatte dersom slik melding mangler.
4. Dersom en elev har høyt fravær (se boks), skal kontaktlærer ta dette opp med elev og foresatte. Tiltak drøftes og tiltaksplan utarbeides. Evalueres etter 2 uker. Skolens ledelse orienteres skriftlig.
5. Eleven og foreldre tilbys samtale med helsesøster på skolen.
6. Dersom fraværet fortsetter innkaller rektor til møte med elev, foreldre, kontaktlærer og helsesøster. Med foreldrenes samtykke kan PP-tjenesten også innkalles. Elevens situasjon drøftes, og det utarbeides planer for videre arbeid.
7. Drøft videre tiltak i skolens tverrfaglige team.
8. Ved behov for videre bistand sendes henvisning til PPT.
9. Ved ytterligere behov for hjelp kontaktes/henvises saken til f.eks. fastlege, kommunepsykolog, barneverntjenesten og/eller BUP. Ansvarsgruppe opprettes.

Høyt fravær defineres som fravær over 10 %. Rektor skal ha skriftlig oversikt fra kontaktlærerne over elever med fravær over 10 % i forbindelse med halvårsvurderingene og per 1.11 og 01.04.

Nyttige internettadresser:

www.bodo.kommune.no

www.psykiskhelseiskolen.no

Organisasjonen voksne for barn har også lagd en brosjyre om skolevegning. Denne henvender seg spesielt til foreldre, og er tilgjengelig på internett; www.vfb.no

Denne brosjyren er utarbeidet med utgangspunkt i ei brosjyre laget av Stavanger kommune og barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling, SuS Helse Stavanger HF.

PROBLEMATISK SKOLEFRAVÆR

